

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. — Inserati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravišтво: Knaflcova ulica šte. 5, pritličje. — Telefon šte. 304.

Poštnina plačana v gotovini. Uredništvo: Knaflcova ulica šte. 5, I. nadstropje. — Telefon šte. 34.

Radikalska zadrega v anketnem odboru

Brezuspešna prizadevanja za omiljeno poročilo. — Tudi klerikalci se iz strahu pred javnostjo baje že puntajo. — Poostren konflikt med pašicevci in uzunovičevci.

Beograd, 8. februarja. V ospredju političnega zanimanja stoji še vedno poročilo anketnega odbora o aferi Rade Pašića. Radikalna stranka je v težavah, ki bi dala njenemu stališču tudi potrebno moralno oporo. Celo klerikalci so se ustrašili javnosti in baje že omahujejo. V izjavah, ki so jih dali beogradskim listom, povdarjajo stališče, da anketni odbor ni v nobeni zvezi z vlado in torej tudi ne more imeti vpliva na položaj vlade. Zato namigujejo o možnosti, da se tudi oni pridružijo predlogu samostojnih demokratov, ki gre za tem, da se obenem s poročilom o ugotovitvah anketnega odbora stavi Narodni skupščini tudi predlog, da naj se obtožijo vsi prizadeti ministri.

Potemtakem bi radikali s svojim predlogom, da naj se pozove na odgovor samo prizadeto uradništvo, ostali v

manjšini. Radikalni centum izjavlja, da vlada radi tega ne more napraviti nikakega vprašanja, marveč mora postopati tako, kakor bo odločila večina. Nasprotno pa groze pašicevci, da bodo izvajali konsekvence; oni izjavljajo, da je od izida glasovanja odvisno, ali bodo še naprej podpirali Uzunovičevu vlado v parlamentu in v klubu. V političnih krogih se opaža, da se vrše med radikalnimi centuramaši in pašicevci že več dni sem pogajanja, ki jih vodi Uzunović in Trifunović, ki je obenem poročevalec radikalne stranke v anketnem odboru.

UZUNOVIČ V AVDIJENCI

Beograd, 8. februarja. Ministrski predsednik Nikola Uzunović je bil večer ob četrti na 6. sprejet na dvoru v avdienci. Avdienca je trajala nad eno uro. Pri odhodu iz dvora ni hotel g. Uzunović podati novinarjem nikakih izjav, češ da gre le za običajni referat.

Velike vladne skrbi s proračunom

Vlada išče v svoji slabosti novih zaveznikov. — Radičevci odklanjajo pogajanja. — V skrajnem slučaju bi bili baje pripravljeni vskočiti davidovičevci.

Beograd, 8. februarja. V vladnih krogih je spričo predstojanje proračunske debate opazati vedno večjo nervoznost. Tako radikali kakor tudi klerikalci se zavedajo, da je bila na sobotni seji dosežena večina slučajna, da pa vlada v resnici razpolaga z zelo dvomljivo in tako pičlo večino, da jo lahko opozicija v najusodnejšem trenutku preglasuje. Nasprotno pa se opozicija pripravlja, da nastopi o priliki proračunske debate kompaktno. V smislu poslovnika mora trajati proračunska debata 60 dni. Ker pa je že za časa vladne krize poteklo 10 dni, preostaja še samo 50 dni, ker mora biti proračun najkasneje do 31. marca sprejet. Vlada bo vsekakor poskušala, da se nadaljujejo proračunske debate tudi ob četrtkih, ki so po poslovniku določeni za interpelacije. Tej nameri pa se odločno protivi vsa opozicija, ki zahteva, da ostane interpelacijski dan neokrnjen. Radi tega je verjetno, da se bo morala vršiti proračunska debata dopoldne in popoldne, v zadnjih dneh pa po vsej verjetnosti tudi še ponoči. To je za vlado tem nevarnejše, ker bo zelo težko obdržala vse svoje poslance v skupščini. Kakor hitro pa manjka le par poslancev, vlada nima več večine. Radi tega je nastalo vprašanje, ali bo sploh prišlo pod to vlado do sprejetja proračuna, ker se ne sme pozabiti, da predstavlja proračunska razprava najnevarnejšo periodo za vsako vlado, posebno pa še za tako slabo, kakor je vlada Uzunović-Korošec, ki ima komaj par glasov večine.

Položaj, v katerem se nahaja vlada, se v vseh političnih krogih živahno komentira. Ne le v opozicijskih, marveč tudi v vladnih krogih se priznava, da je stališče vlade zelo prekamno. Radi tega skuša vlada z večjimi koncesijami pritegniti k sodelovanju manjše skupine. Zlasti se je v političnih krogih opazilo, da skuša vlada pridobiti Nemce in nikičevce. Z Nem-

ci se pogaja preko klerikalcev, z Nikičevci pa potome Velje Vukičevića. Nemci so sicer pripravljene podpirati vsako vlado, vendar pa nočejo prevzeti nase odjaja, da je večina sedanje vlade odvisna izključno le od nemških glasov. Radi tega se domneva, da bo g. Uzunović zopet skušal pridobiti Radičevce in se v tem smislu komentirajo tudi njegove izjave v vladni deklaraciji, v kolikor se nanašajo na HSS. V tem slučaju bi bil, kakor se zatrjuje iz njegove bližine, pripravljen, žrtvovati klerikalce, ki jih je pritegnil le, da se je izmotalo iz trenutne zadrege. V radičevskih krogih pa ni opaziti nikakega preokreta v tem pravcu in se naglašja, da ostane HSS v najostrejši opoziciji napram sedanji vladi.

Kočljivega položaja sedanje vlade se očividno zavedajo tudi klerikalci, ki napenjaajo vse sile, da se vzdrže v vladi in so radi tega popustili v vseh točkah, ki so jih prvotno stavili kot pogoj za svoje sodelovanje. To njihovo popuščanje se najjasneje zrcali v finančnem odboru, kjer so opustili tudi vse svoje prejšnje predloge.

Beograd, 8. februarja. V zvezi z naporu vlade, da si zagotovi za proračunsko razpravo dovoljno večino, so se danes zopet razširile v političnih krogih vesti, da se vrše pogajanja tudi med radikalni in davidovičevci. V radikalnih krogih zatrjujejo, da so davidovičevci že pristali na to, da podprejo vlado pri odločnem glasovanju o proračunu na ta način, da bi se v skrajnem slučaju potrebno število poslancev absentiralo in tako omogočilo sprejem proračuna. Po sprejemu proračuna bi nato davidovičevci vstopili v vlado. Vsekakor se v političnih krogih živahno komentira nastop Voje Marinkovića, ki je radi notranjih nesoglasij odstopil kot član glavnega odbora svoje stranke baš iz razlogov, ker se ne strinja s sodelovanjem stranke v sedanji vladi.

Ministrski kandidati

Beograd, 8. februarja. V političnem življenju je vladalo danes popolno zatišje. Niti v posameznih klubih, niti v vladi in v Narodni skupščini ni bilo hikakih sej in sestankov. Ministrski predsednik je dopoldne ponovno konferiral s predsednikom radikalnega kluba Ilijo Mihajlovičem. V političnih krogih prevladuje mnenje, da sta na konferenci razpravljala o zasedbi izpraznjenih ministrskih mest in o njihovi zasedbi. Kandidatov za ta mesta je zelo veliko in se ministrski predsednik ne more odločiti, komu bi jih poveril, da prepreči nova nasprotja v stranki sami.

SESTANEK MED STRESE-MANNOM IN MUSSOLINIJEM

Berlin, 8. februarja. Minister zunanjih del dr. Stresemann je danes odpotoval na dopust na jug. Kakor se v poučenih krogih zatrjuje, se Stresemann v kratkem sestane s Mussolinijem. V zvezi s tem je odpotoval rimski nemški poslanik von Neurath večeraj v San Remo, kamor dospe tudi Stresemann.

Davidović in Radić

Medsebojni odnošaji so zopet prijateljski.

Zagreb, 8. februarja. Današnji »Jutrarnji List« prináša izjavo Stepana Radića glede vstopa Davidovičevih demokratov v vlado. Stepan Radić je mnenja, da g. Davidović ne bo šel v nobeno vlado, kateri bi predsedoval Uzunović, niti v vlado, ki bi jo sestavil kdo drugi, ako bo v njej Boža Maksimović. Mnenja je, da demokratska zajednica ne bo šla v nobeno kombinacijo brez HSS, ker smatra, da ne more biti zdrava in močna nobena vlada, ki ne bi nadaljevala politike sporazuma s sodelovanjem HSS.

NIKO BARTULOVIČ UPOKO-JEN

Beograd, 8. februarja. Minister prosvete je danes predložil kralju v podpis ukaz o upokojitvi upravnika Narodnega gledališča v Splitu Nika Bartulovića. Niko Bartulović je bil pri oblatnih volitvah izvoljen na opozicijski list in se zato spravlja njegova upokojitev v zvezi z njegovo izvolitvijo.

Portugalska revolucija zmaga

Tudi Lizbona je v oblasti upornikov

Bitka pri Portu končala s porazom vladnih čet. — Revolucija v Lizboni. — Vlada pobegnila iz mesta. — Vojaštvo se pridružuje upornikom.

Pariz, 8. februarja. Iz Portugalske prihajajo vesti o vedno obsežnejši akciji upornikov, ki hočejo strmoglaviti sedanji režim. Vest, ki jih je večeraj objavila uradna portugalska agentura, glasom katerih se je vladi posrečilo udušiti uporno gibanje, so se izkazale kot neresnične. Nasprotno se je uporniški pokret razširil na vse dele države ter zajel tudi glavno mesto samo. V Portu so revolucionarji premagali vladne čete ter jih prisilili k umiku. Del vladnih čet se je pridružil upornikom.

Lizbona, 8. februarja. Od vlade razširjene vesti o predaji upornikov so se izkazale za pretrane. V Portu so uporniki po večernem boju in medsebojnem obstreljevanju prisilili vladne čete k umiku. Dva polka vladnih čet sta se pridružila upornikom, ki so razširili svoje gibanje tekom večerajšnjega dne na vse pokrajine. V Lizboni so uporniki večeraj popoldne priredili velike demonstracije. Demonstracije so se v veliki povorki, v kateri je korakalo mnogo tisoč oseb, pomikali po glavnih mestnih ulicah ter vzklikali republiki. Policija in gardni polk sta se jim pridružila. Uporniki so zasedli vsa javna poslopja, vladne čete pa so se morale po večernem pouličnem boju umakniti. V bojih je bilo 31 oseb ubitih in 121 težko ranjenih. V javnih uradih počiva vse deio. Vodilni uradniki

so se povečini pridružili pokretu upornikov, ostale pa so uporniki zaprili. Tekom večerajšnjega dne so uporniki ujeli in zaprli okrog 160 politikov, ki jih nameravajo postaviti pred izredno sodišče. Med zaprtimi politiki sta tudi notranji in zunanji minister.

V Portu je del mesta v razvalinah, ker je vojni minister odredil obstreljevanje mesta. V bojih, ki so trajali več ur in ki so končali z zmago upornikov, je bilo več sto oseb ubitih. Angleški trgovci in kolonisti v Lizboni in ostalih pristaniških mestih so se obrnili na angleško vlado s prošnjo za pomoč ter zahtevali preko poslanstva, naj odpošlje v njihovo varstvo vojne ladje.

Lizbona, 8. februarja. Uporniki so se polastili vse oblasti. Danes zjutraj so nabili po vsem mestu oglas, v katerem pozivajo vladne čete, naj se jim pridružijo. Člani vlade so se z delom policije in maloštevilnimi vladnimi četami umaknili izven mesta ter stopili v pogajanja z voditelji upornikov. Uporniki zahtevajo, da se jim izroče vsi bivši ministri, ki bodo postavljeni pred sodišče. V mestu samem vlada danes mir. Iz province prihajajo vesti, da se pokret upornikov širi ter da se jim pridružujejo cele garnizije. Tudi mornarica, ki je bila odrejena v svrhu bombardiranja Lizbone, se je pridružila upornikom.

Pred rusko-angleškim spopadom v Kini

Delna mobilizacija v Rusiji. — Sovjetska vlada hoče podpreti kantonske čete proti Angliji. — Razburjenje v Londonu. — Odločilna bitka za Šanghaj.

Pariz, 8. februarja. Glasom še nepotrjenih vesti iz Varšave je sovjetska vlada odredila mobilizacijo petih letnikov. Razen tega je mobiliziranih večje število rezervnih oficirjev. Ta delna mobilizacija je v zvezi z vojnimi pripravami sovjetske Rusije na mandžurski meji, kjer je koncentriranih že več polkov rdeče vojske. V diplomatskih krogih se domneva, da namerava Rusija podvzeti oboroženo akcijo na Kitajskem za slučaj, da bi Anglija ne opustila svoje namere, da z oboroženo silo ustavi prodiranje kantonskih čet. Današnji »Matine« javlja, da je sovjetska vlada poslala kantonskim četam, katere že dlje časa oskrbuje z orožjem in municijo, sto milijonov zlatih rubljev.

London, 8. februarja. Vsi konservativni listi ugotavljajo, da so odnošaji med Anglijo in sovjetsko Rusijo tako napeti, da lahko vsak trenutek pride do prekinitve diplomatskih odnošajev. Chamberlain se v strahu pred nedoglednimi posledicami temu še upira, več ministrov pa pritiska nanj, naj čim

prej razčisti odnošaje s sovjetsko vlado, ki se mora končno odločiti, da ustavi boljševisko propagando, naperjeno proti interesom Anglije na vzhodu.

Moskva, 8. februarja. »Izvestija« poročajo, da je vrhovni poveljnik kantonskih čet izdal povelje, naj se z vso silo forsira napad na Šanghaj. Bitka je večeraj popoldne pričela. Med četami guvernerja Šanghaja se bore tudi angleške čete, ki pa so bile v dosedanjih bitkah premagane ter imajo že velike izgube. Guverner Šanghaja dobiva stalno nova ojačenja, vendar pa nima izgleda na zmago.

London, 8. februarja. Glasom poluizbranih obvestil je Italija v vprašanju Kitajske ter sklenila, da stavi Angliji na razpolago svoje čete in del mornarice. V kompenzacijo bo Anglija podpirala italijanske težnje na Balkanu in v Afriki, zlasti v onih pokrajinah, kjer vladajo nasprotstva med italijanskimi in francoskimi interesi.

Nesoglasja med davidovičevci

Beograd, 8. februarja. Ostavka dr. Voje Marinkovića na članstvo v glavnem odboru, je tudi danes predmet živahnih komentarjev v vseh političnih krogih. Polslužbeno se ostavka motivira od strani demokratske stranke z osebnimi nasprotnostmi. Baje je povzročil Marinkovičev izstop posl. dr. Miloš Radosavljević, nosilec liste v kragujevaškem okraju. V krogih Davidovičevih demokratov se zatrjuje, da bo zadeva v najkrajšem času mirnim putem rešena. Kljub temu pričakujejo v drugih političnih krogih večjih posledic ter vedno z večjo verjetnostjo kolportirajo vesti o krizi v Davidovičevi stranki. Naglašja se, da vladajo v stranki že dalje časa sem velika nasprotstva ter da je nedavno prišlo tudi do ostrega konflikta med šefom stranke Ljubo Davidovičem in dr. Kumanudjem. Z demokratske strani se vse te verzije najodločnejše zanikajo ter naglašja, da so to le radikalne želje. Priznavajo pa, da obstajajo v stranki precejšnja nasprotja v vprašanju taktike, zlasti pa glede koalicijske z radikalni, kar pa ne more biti povod za cepanje stranke.

KONGRES NARODOV, — velika maskarada Sokola I. na Taboru 26. februarja

Radićeva akcija za vsedrjavno seljaško stranko

Beograd, 8. februarja. Radićevci so v zadnjih dneh zopet pričeli z akcijo za ustanovitev enotnega takozvanega narodnoseljaškega kluba. Zemljoradniki so sklicali za 20. t. m. v Beograd širšo konferenco, na kateri bodo pretresali predlog radićevcev glede združitve v enotni klub. Po zadržih radničevcev je pričakovati, da bo akcija uspešna. Črnogorski federalisti so v principu na to že pristali ter čakajo samo še pismenega pristanka vseh svojih organizacij. Glede Jovanovičeve skupine še ni znano ali bo na predlog pristala, vendar pa sta poslanka Vasilije Trbić in Antiparmaković že izjavila, da vstopita v ta klub, čim bo konstituiran.

UKRAJINSKA ZAROTA V VARŠAVI

Varšava, 8. februarja. Policija je prišla na sled dobro organizirani zaroti, ki je nameravala atentate na vodilne poljske politike. Zaprla je 9 oseb, večinoma Ukrajince. Pri hišni preiskavi so po zatrdilu oblasti odkrili zelo obtežilen material, ki dokazuje, da so ti zarotniki izvršili lansko leto tntentat na šolskega vrhovnega upravitelja Zobinskega. Preiskava se intenzivno nadaljuje ter računajo z važnimi odkritji.

Skok pod lokomotivo

Tragičen dogodek na ljubljanskem glavnem kolodvoru.

Ljubljana, 8. februarja 1927.

Smoči se je po mestu nagloma razširila vest, da je na glavnem kolodvoru skočil pod vlak neki mož, katerega je lokomotiva strahovito razmesarila. O tragičnem dogodku smo izvedeli sledeče podrobnosti:

Smoči okoli 18.35 je skočil na kolodvor pod stroj šte. 649, ki je bil določen za priklopljenje tovornega vlaka v smeri proti Zalogu, neki mlajši človek. Krik groze gledalcev je pretresel ozračje. Lokomotiva je nesrečnega najprej pahnila od sebe, nato pa povozila. Stroj mu je odrezal eno nogo pod kolenom in zmečkal drugo v stopalu. Poleg tega je dobil nesrečnejš težke poškodbe na glavi in levi roki.

O nesreči je bila takoj obveščena rešilna postaja in par minut kasneje je pridrel na kolodvor rešilni avto. Teško poškodovanega moža so naložili v avto in prepeljali v bolnico.

Pri neznanu so našli legitimacijo, iz katere je razvidno, da gre za 25letnega Milana Radoničiča, računskega uradnika pri delegaciji ministrstva financ v Zagrebu, rodom iz Kotorja. Pri njem so našli še 450 Din gotovine, razne fotografije in drugo malenkost.

V bolnici so Radoničiču nudili prvo pomoč. Ker je tudi druga noga težko poškodovana, jo bodo morali bržkone amputirati. Iz bolnice nam danes dopoldne javljajo, da je stanje Radoničiča opasno in da je malo upanja, da okreva.

Ni še gotovo, ali gre pri tragičnem dogodku za nesrečo ali za poskušeno samomor. Očividci zatrjujejo, da se je Radoničič sam pogнал pod lokomotivo, podrobnosti pa vendar ne ve nihče popisati, tako da ni izključena možnost, da je nesrečniku na zledenelih tleh spodrsnilo.

RADIČEVCI ZAHTEVAJO KASTAV

Sušak, 7. februarja. Večeraj se je vršila tukaj skupščina HSS, na kateri je bila sprejeta resolucija, ki zahteva odcepitev Kastva od ljubljanske oblasti, kateri je pridržen v smislu zakona o razdelitvi države na oblasti. Kastav naj bi se pridružil primorsko-krajiški oblasti, kamor spada po svoji etnografski legi in narodni pripadnosti.

REDUKCIJE V CARINSKI SLUŽBI

Beograd, 8. februarja. V finančnem ministarstvu se pripravlja večji ukaz o imenovanju in premetitvi carinske oseboje. Kakor se zatrjuje, bo pri vseh carinarnicah izvedena temeljita redukcija ter ostane v službi samo neobhodno potrebno oseboje.

AMERIKA IN SVETOVNA GOSPODARSKA KONFERENCA

Newyork, 8. februarja. Coolidge je poslal kongresu izjavo, da namerava poslati na mednarodno gospodarsko konferenco, ki se bo vršila prihodnje pomlad v Ženevi, posebno ameriško komisijo. Izjavlja pa, da zastopniki Zedinjenih držav na tej konferenci ne bodo mogli sprejeti nikakih za ameriško vlado obveznih sklepov. Smatra pa za važno in potrebno, da se na tej konferenci avtentično tolmači ameriško stališče.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

Efekt: Vojna škoda 344—0, Investicijsko posojilo 82.50—84, Celjska posojilnica 195—198, Ljubljanska kreditna 150—0, Merkantila banka 99—100, Prva hrvaška štedionica 930—0, Kreditni zavod 170 do 180, Strojne tov. in liv. 80, Trboveljska 370—0, Papirnice Večve 120—0, Stavbna družba 55—65, Sešir 104—0.

ZAGREBSKA BORZA

Devize: Amsterdam 22.77 — 22.88, Dunaj 801.— — 804.—, Berlin 13.503 — 13.533, Italija 242.17 — 244.17, London 276.— — 276.80, Newyork ček 56.75 — 56.85, Pariz 228.90 — 225.80, Praga 168.90 — 169.10, Curih 10.94 — 10.97.

Efekt: Investicijsko posojilo 83.50 do 84.25, Vojna škoda 345—346, Ljubljanska kreditna 149—150, Hipotekarna banka 64.5—65.50, Jugobanka 102—103, Praštedionica 927.5—930, Drava Osijek 460—500, Sečerana Osijek 505—510, Slaveks 130—0, Trboveljska 380—385, Večve 140—150.

INOZEMSKÉ BORZE

Curih: Beograd 9.1375, London 25.2175, Newyork 520, Pariz 20.44, Milan 22.15, Praga 15.40, Dunaj 72.85.

— Trst: Beograd 41.81, London 118.8126, Curih 451.50.

